

De levensloopregeling: succes of fiasco?

Op 11 oktober jl. hielden de vaste Tweede Kamercommissies voor Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid een hoorzitting over de regeringsplannen inzake VUT, prepensioen en levensloopregeling. Hierbij vroegen zij wetenschappers, sociale partners en financiële instellingen naar hun mening. De Rabobank heeft zich bij deze gelegenheid zeer kritisch uitgelaten over de plannen rond de levensloopregeling. In dit Themabericht wordt de positie van de Rabobank nader toegelicht.

Inleiding

Onlangs presenteerde de regering haar wetsvoorstellen inzake VUT, prepensioen en levensloopregeling. De regeringsplannen kennen twee hoofdlijnen, te weten het vergroten van de arbeidsparticipatie (VUT en prepensioen) en het regelen van verlof tijdens de loopbaan (levensloopregeling). Tijdens de hoorzitting bleek, dat wetenschappers, het CPB en het Sociaal en Cultureel Planbureau unaniem van mening zijn dat de regering ten onrechte zo hard van stapel loopt. De arbeidsdeelname van de Nederlandse bevolking is in de jaren '90 namelijk al buitengewoon snel gestegen en ligt daardoor inmiddels ruimschoots boven het Europese gemiddelde. Daarbij heeft de in de loop van de jaren '90 ingezette verschuiving van VUT (gebaseerd op omslagfinanciering) naar prepensioen (steeds meer gebaseerd op kapitaaldekking) de financiële basis onder de oudedagsvoorzieningen aanmerkelijk versterkt. Geen aanleiding tot paniek en overhaast beleid, derhalve.

Ten aanzien van de regeringsplannen werd er door alle betrokkenen op gewezen dat de beoogde datum van invoering (1 januari 2006) onhaalbaar is. Zo wezen met name pensioenfondsen op de chaos die in de uitvoering van de pensioenregelingen dreigt te ontstaan als de invoeringstijd niet wordt verlengd.

De levensloopregeling

Door alle commotie rondom VUT en prepensioen is de levensloopregeling wat op de achtergrond geraakt. Oorspronkelijk was die regeling bedoeld voor het spitsuur van het leven. Deze aanduiding slaat op de fase van het leven waarin mensen het extra druk

hebben door bijvoorbeeld gezinsuitbreiding of zorg voor zieke ouderen. Sowieso wordt het een goede zaak geacht dat mensen tijdens hun loopbaan even gas kunnen terugnemen, om vervolgens weer met frisse moed aan de slag te kunnen gaan. Het idee achter de levensloopregeling is sympathiek en verdient steun. Introductie ervan biedt tegelijkertijd een goede kans om het bestaande woud aan verlofregelingen uit te dunnen. Aldus zou de levensloopregeling kunnen bijdragen aan een verlichting van de administratieve lastendruk. Het is inderdaad de bedoeling dat de levensloopregeling het bestaande Verlofsparen vervangt. In menig opzicht lijkt de levensloopregeling dan ook op de bestaande regelingen, met name waar het gaat om de fiscale ondersteuning. Er wordt gewerkt met de zogeheten omkeerregel, die erop neerkomt dat in geval van deelname de inleg (maximaal 12% van het bruto jaarloon) voor de belasting kan worden afgetrokken, maar dat onttrekking aan het levenslooptegoed tegen het dan geldende tarief wordt belast. Dit is veel minder gunstig dan de spaarloonregeling. Ook hier is de inleg fiscaal aftrekbaar, maar valt het opgespaarde tegoed (plus de ontvangen rente) na maximaal vier jaar netto (dus onbelast) vrij¹. Het bestaande Verlofsparen wordt niet of nauwelijks gebruikt. Dit wordt door politici vaak toegeschreven aan het feit, dat deze regelingen eerst door de werkgever moeten worden afgesloten. Vele werkgevers hebben echter raamcontracten met banken afgesloten. Op grond daarvan kunnen honderdduizenden mensen meedoen aan het Verlofsparen. De feitelijke animo blijkt na enkele jaren nog geen 5 promille te bedragen. Een belangrijke reden is de magere fiscale ondersteuning. Ingeval van de levensloopregeling is deze nauwelijks groter.

De animo voor verlofsparen is aantoonbaar uiterst gering. In het voorliggende wetsvoorstel wordt deze animo nog eens verder ondermijnd doordat de nieuwe levensloopregeling moet concurreren met de spaarloonregeling. De regering wil beide regelingen naast elkaar laten bestaan, waarbij de deelnemers jaarlijks

---

¹ Het volledige wetsvoorstel kan worden gevonden op www.tweedekamer.nl

moeten kiezen aan welke regeling zij willen deelnemen. Zeker voor de lagere inkomensklassen is het evident, dat de spaarloonregeling veel aantrekkelijker is dan de levensloopregeling.

Prepensioen

Er is één aspect dat deelname aan de levensloopregeling in ieder geval wel aantrekkelijk maakt: de regeling kan ook worden gebruikt om te sparen voor eerder stoppen met werken. Er mag dus wél animo voor deelname aan de regeling worden verwacht onder vooral vijftigplussers (met een relatief hoog inkomen) die eerder willen stoppen met werken. Wordt de levensloopregeling dan een succes of een mislukking? Als verkapte prepensioenregeling kan het een succes worden, met name onder de beter gesitueerde vijftigplussers. Als verlofregeling voor het spitsuur van het leven zal de regeling echter nauwelijks worden gebruikt. En daar was deze regeling aanvankelijk toch vooral voor bedoeld?

De uitvoering

Bij de hoorzitting bleek dat de beoogde uitvoerders van de regeling (banken en verzekeraars) gemengde gevoelens hebben bij het product 'levensloop' zoals vastgelegd in het wetsvoorstel. Alleen de pensioenfondsen toonden zich enthousiast. Bij doorvragen bleek echter, dat zij in feite alleen de prepensioenaspecten van de regeling willen uitvoeren. Hun claim, dat zij de regeling veel goedkoper kunnen uitvoeren dan banken en verzekeraars, is op drijfzand gebaseerd. In hun variant van de regeling zou de spaarder namelijk bij inleg al moeten aangeven of hij zijn tegoed wil aanwenden voor tussentijds verlof of eerder stoppen met werken. Daarmee geven zij aan het verlofaspect van deze regeling eigenlijk in het geheel niet serieus te nemen en deze in feite geheel te reduceren tot een prepensioenfaciliteit. Hieruit blijkt nogmaals hoezeer de discussie rondom VUT en prepensioen het oorspronkelijke doel van de levensloopregeling naar de achtergrond heeft verdrongen.

Standpunt Rabobank inzake levensloopregeling

In de berichtgeving is de indruk ontstaan dat de Rabobank niet bereid is om de levensloopregeling als product te gaan voeren. Deze indruk is niet terecht. In het afgelopen jaar heeft de Rabobank actief lobby

gevoerd om de politiek te bewegen om tot een breed toegankelijke en uitvoerbare regeling te komen. Ook heeft de bank al in 2003 voorgesteld om de levensloopregeling met de spaarloonregeling te integreren. De Rabobank heeft tijdens de hoorzitting de volgende punten naar voren gebracht²:

1. De bank heeft gegronde twijfels of er voldoende vraag bestaat naar de levensloopregeling zoals de regering nu van zins is om in te voeren;
2. Wil het levensloopsparen van de grond komen dan moet de regeling financieel beter worden ondersteund dan het bestaande Verlofsparen;
3. De Rabobank vraagt zich af hoe bestendig de levensloopregeling is als straks blijkt dat het product vrijwel uitsluitend wordt gebruikt als vervanging voor het prepensioen;
4. De Rabobank bekijkt nog of op basis van het voorliggende wetsvoorstel een aantrekkelijk product kan worden ontwikkeld. Zo lang de details van de wet en de bijbehorende uitvoeringsregeling nog niet bekend zijn, kan de bank nog niet zeggen of dit het geval zal zijn;
5. De Rabobank stelt het belang van haar klanten voorop. Als deelname aan de levensloopregeling minder gunstig is dan deelname aan de spaarloonregeling zal de bank haar klanten adviseren om aan de laatstgenoemde regeling deel te nemen. De bank acht zich hiertoe op grond van haar zorgplicht overigens ook genoodzaakt.

Tot besluit

Zolang de levensloopregeling niet voldoende fiscaal wordt ondersteund en zolang deze moet concurreren met de spaarloonregeling zal de regeling niet aanslaan als verlofregeling voor het spitsuur van het leven. De Rabobank zal net als in het afgelopen jaar constructief blijven meedenken om tot een betere verlofregeling te komen. In haar opstelling ter zake zal zij altijd het belang van haar klanten voorop blijven stellen.

Oktober 2004

Wim Boonstra (030 - 2166617)

W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl

² Het volledige standpunt van de Rabobank inzake de levensloopregeling is verwoord in een position paper. Dit paper is te vinden op www.rabobankgroep.nl onder Maatschappij, Public Affairs, Position papers en standpunten Rabobank Groep.